

AUTEUR: Brecht Demasure

De West-Vlaamse stad Izegem stond in de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw bekend voor haar bloeiende borstel- en schoenenindustrie. In weinig andere gemeenten domineerden industriële sectoren op een dergelijke manier. Izegem was goed voor meer dan de helft van de nationale werkgelegenheid in de borstel- en schoennijverheid. Vanaf de jaren 1960 zakte de schoenenindustrie echter weg door de toegenomen buitenlandse concurrentie en door interne moeilijkheden. Ook de borstelindustrie stelde al een tijdje weinig voor. Werd het stadje aan de Mandel geconfronteerd met leegstaande

fabrieken en een hoge werkloosheid? Geenszins. De arbeiders konden terecht in tal van bedrijven waarbij de meubelindustrie het voortouw nam. De meubelsector kende een langzame evolutie met verschillende versnellingsfasen en nam tijdelijk de dominante positie van de borstels en schoenen over.

Aangezien de socio-economische geschiedschrijving van Izegem en deelgemeenten Emelgem en Kachtem hoofdzakelijk aandacht schenkt aan de borstel- en schoenenindustrie, was het tijd om de meubelnijverheid – “Izegem’s vergeten industrie” – van nabij te bestuderen. De meubelindustrie had banden met de economische ontwikkeling van de streek

‘BEWERKT HOUT’.

De geschiedenis van de meubelnijverheid in Izegem

en was verbonden met de houtnijverheid.

Dit artikel bestaat uit drie delen, chronologisch afgebakend. In een eerste deel bestuderen we het ontstaan van de Izegemse meubelsector tijdens de periode 1890-1945. We besteden in het bijzonder aandacht aan de economische toestand van de Belgische meubelsector. In het tweede deel bekijken we de bloeiperiode van de Izegemse meubelindustrie in de periode 1945-1975. De mechanisatie van de sector is het voornaamste kenmerk. In een derde deel onderzoeken we de langzame neergang van de sector sinds het laatste kwart van de twintigste eeuw. Daarbij geven we enkele oorzaken voor het verval aan.

Het ontstaan van de meubelsector in Izegem (1890-1945)

In de negentiende eeuw was het meubelambacht over heel het land verspreid. De meubelmakers voorzagen in de lokale behoeften. Enkele steden, zoals Ath, Eeklo, Kortrijk en vooral Mechelen, specialiseerden zich in het meubelwerk. Oorspronkelijk bestonden de meubelateliers uit thuisarbeiders. Elk meubelstuk werd volledig door één arbeider gemaakt. Naderhand specialiseerden de thuisarbeiders zich in één bepaald onderdeel van het meubelwerk. In het atelier werden de meubelstukken geassembleerd. De introductie van mechanische hulpmiddelen zoals een draaibank en een gladschaaf versterkte het atelierwerk. Tot rond het midden van de negentiende eeuw werden meubels gemaakt in opdracht of bestemd voor directe verkoop.

Na 1850 wordt de term 'meubelindustrie' gebruikt voor het ontstaan van seriële productie. Het productieproces onderging een rationalisatie. Productie en distributie werden op elkaar afgestemd en logisch geordend. Vanaf het laatste kwart van de negentiende eeuw werden meubelwinkels opgericht in de voornaamste Belgische steden. Deze vormden de belangrijkste afzetmarkt. De meubelmakers scheidten hoe langer hoe meer productie van verkoop.

Tot aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog was de werkgelegenheid in de Izegemse meubelsector relatief beperkt. De sector kenmerkte zich door kleinschaligheid. De oudste meubelmakers van Izegem werkten in kleine ateliers. Volgens een telling uit 1819 waren er in Izegem vier ondernemingen met samen zes werknemers. Deze bedrijfjes waren sterk ambachtelijk gestructureerd. In 1896 waren er zeven meubelbedrijfjes die samen twintig werknemers telden. Aan het begin van de twintigste eeuw was de sector amper gewijzigd.

Dat veranderde tijdens het interbellum. De werkgelegenheid groeide in de periode 1910-1930 van 15 naar 139 personeelsleden, een stijging van 89%. Zowel het aantal bedrijven als het aantal arbeiders nam toe. Ondanks de algemene crisis van de jaren 1930 zette de trend zich verder. De Izegemse meubelsector ging vooruit terwijl de globale Belgische meubelindustrie het moeilijk had. Tussen 1930 en 1937 verdubbelde de werkgelegenheid van 139 naar 310. Het aantal bedrijven bleef status-quo op een twintigtal. De tewerkstelling in de meubelsector bleef stijgen tijdens de oorlogsperiode. In 1947 waren er 440 werknemers en bedrijfsleiders verspreid over 24 ondernemingen. Tussen 1910 en 1947 nam de werkgelegenheid in de Izegemse meubelindustrie met 97% toe, een opvallend groeicijfer. Het aandeel van de sector in de industriële werkgelegenheid van de stad steeg. Daar waar de meubelindustrie in 1910 een minimaal aandeel van 0,2% innam, was dat in 1947 gegroeid tot 6%. De sector was daarmee de vierde grootste van de stad, na de schoenen, borstels en tex-

Het in elkaar zetten van een stoel (jaren 1990)
Uit: A. Clarysse, *Vier generaties kunstmeubelmakers Clarysse 1860-1998, onuitgegeven presentatie, Izegem, 2011.*

tiel. De meubelindustrie telde amper thuiswerkers. Uitgezonderd enkele stoelenmakers gebeurde alle arbeid in het atelier. Dit stond in schril contrast met de werknemers van de borstel- en schoennijverheid.

De meubelnijverheid werd gestimuleerd door de ontwikkelingen in de borstelsector. Sommige borstelfabrieken specialiseerden zich in het produceren van borstelhouten. Deze vervulden een toeleveringsfunctie aan de feitelijke borstelfabrieken. Sommige borstelfabrieken bezaten zowel de productie van borstelhouten als het maken van borstels. Wanneer vanaf de jaren 1930 de borstelnijverheid slabakte, kreeg ook de borstelhoutensector het moeilijk. Hetzelfde gold voor de productie van houten schoenleesten.

De meubelnijverheid profiteerde van deze evolutie. Goedgeschoolde en ervaren vaklui geraakten op straat door de crisis in de borstelnijverheid. Zij konden terecht in de jonge meubelbedrijven. Expertise, grondstoffen- en materiaalkennis en interessante handelscontacten werden meegenomen. Gustave Coussens, stichter van de bekende meubelfabriek Coussens & Bouckaert, startte bijvoorbeeld zijn carrière in de borstelsector.

De meubelnijverheid werd hoofdzakelijk begunstigd door een positieve evolutie in de welvaart van de bevolking. Nieuwe meubelen werden sneller vervangen en aangekocht. Welgestelde families kregen aandacht voor 'design' en totaalinterieurs. Meubels lagen in het bereik van steeds meer gewone werklieden.

De oudste meubelfabrieken van Izegem waren kunstmeubelbedrijven. De oudste onderneming van de stad was kunstmeubelfabriek (Gebroeders) Clarysse. In 1859 vestigde Henricus Clarysse-Sintobin (1824-1905) zich in Izegem om de stoelenmakerij van schoonvader Leopold Sintobin nieuw leven in te blazen. De zonen van Henricus Clarysse studeerden jarenlang in Parijs en werden eveneens bekwame meubelkunstenaars. Het bedrijf bestond tot de jaren 2000.

Omer Vandewalle (1891-1962) richtte zich ook naar de productie van kunst- en stijlmeubels. De firma

werd opgericht in 1919 en groeide vanaf de jaren 1930. Omer Vandewalle had de stiel geleerd bij de gerenommeerde firma Kunstwerkstede De Coene uit Kortrijk. Verschillende meubelontwerpers die bij De Coene werkten, boden ook bij Vandewalle hun diensten aan. Hierdoor werden interieurs van Vandewalle soms verward met deze van De Coene. De vormgeving en kwaliteit van de Vandewalle-interieurs benaderde op vele punten de standaard van De Coene. Tijdens het interbellum was Omer Vandewalle met zijn art-deco-modernistische interieurvormgeving één van de trendsetters van het Belgische meubeldesign. Tot 1968 werkte het bedrijf in kleine serie, daarna alleen op bestelling. Zowel particulieren als instellingen waren klant.

De bloei van de Izegemse meubels (1945-1975)

Na de Tweede Wereldoorlog ontplooidde de meubelindustrie zich volledig. Door mechanisatie en schaalvergroting daalde echter het aantal bedrijven en werknemers. Op regionaal vlak was er vanaf het midden van de jaren 1950 een verschuiving van de traditionele meubelregio Mechelen naar West- en Oost-Vlaanderen. In 1958 nam West-Vlaanderen een vierde van de werkgelegenheid van de Belgische meubelindustrie in, wat overeenkwam met ongeveer 5.500 werknemers. West-Vlaanderen dankte de stijging aan de ontplooiing van een aantal groeiende bedrijven. De concentratiegraad van bedrijven met meer dan honderd werknemers overtrof er het landelijke gemiddelde.

Er zijn drie verklaringen voor die geografische verschuiving. Vooreerst was er de loonstructuur. In de Mechelse meubelbedrijven werden hogere lonen betaald dan in West-Vlaanderen. Door het grote aanbod van West-Vlaamse arbeidskrachten bleef het loonpeil laag. Gecoördineerde vakbondsacties om één loonschaal in dezelfde sector te hanteren, hadden geen resultaat. Ten tweede beschikten jonge ondernemingen over een modernere uitrusting en bedrijfsorganisatie dan de fabrieken uit de traditionele regio's. Tot slot evolueerde de smaak van de consumenten naar

Reclamekaartje Omer Vandewalle (1959)
Uit: 'Izegem', in: L. Dendooven red., *Dit is West-Vlaanderen: Steden – gemeenten – bevolking, Brugge, 1959-1961*, p. 660.

Omer Vandewalle & Zoon N.V.
Burelen : Ommegangstraat 73
Tentoonstellingzalen : Roeselarestraat 76
I Z E G E M - Telefoon 30172
Fabriek van Kunstmeubelen
Decorateur - Ensemblier
Bijhuis : St-Jorispoortstraat 14, Antwerpen

Boven: Mechanisatie en innovatie in meubelbedrijf Aurora (1971). Uit: *J. Verhaegen, Aurora 50, 1921-1971, s.l., [1971], s.p.*

Onder: Bandwerk in een Izegemse meubelfabriek (wellicht Rousseau, begin jaren 1970). Uit: *Archief en documentatiecentrum Ten Mandere Izegem (ATM), Fotocollectie, Actualiteiten, AC00492.*

Dat de meubelbedrijven sterk groeiden na de oorlog was ook te merken aan de toegenomen mechanisatie en industrialisatie van de sector. Telkens wanneer een bedrijf nieuwe machines in de fabriek wenste te installeren, was het verplicht om door de provincie en de gemeente een onderzoek 'de commodo et incommodo' naar mogelijke hinder te laten uitvoeren. Ter illustratie belichten we de mechanisatie van meubelbedrijf C&B.

In 1936 deden Gustave Coussens en Kamiel Bouckaert een eerste aanvraag tot een hinderonderzoek. De opzet van het bedrijf was het vervaardigen van allerhande huishoudartikelen in hout en koper. Daarvoor voorzagen ze een elektromotor van 15 pk die instond voor de aandrijving van twee poliermolens, twee draaibanken, één wrijf- en slijpmolen, één top, één schijfzaag, één schaafmachine en twee boormachines. Voor het bewerken van koper gebruikten ze een manuele kapmachine. Coussens en Bouckaert (C&B) kregen een gunstig advies voor de mechanisatie van hun meubelfabriek. Bij brand of ontploffing waren ze wel verantwoordelijk voor mogelijke schade aan de omgeving.

Eind 1944 deed C&B een aanvraag voor de vergroting van de meubelfabriek en houtdraaijerij door het oprichten van een drogerij. In 1955 volgde een nieuwe aanvraag tot fabrieksuitbreiding. De vergroting betrof het plaatsen van een mazoutdepot, luchtversingstoestellen, een snijmachine, bandzagen, schaaf- en schuurmachines, een boom- en cirkelzaagmachine, een nagel- en slijpmachine en freesmachines. Een onderstation voor spanningsverlaging van 100 kW was nodig voor de energielevering.

De expansie van het bedrijf dwong de bedrijfsleiders ertoe om in 1961 een nieuwe fabriekshal te bouwen. De nieuwe afdeling was voorzien van een pneumatische verfspuitinrichting, houtdroogkamers, een (nieuw) mazoutdepot van 5000 liter en een hogedrukstoomketel. Concreet dreeven 58 elektromotoren (samen 176,5 pk) zo'n 150 houtbewerkingsmachines aan. Volgens de bewaarde dossiers deed C&B in 1989 een laatste aanvraag voor het opstellen van een nieuwe stoomketel met voorvuurhaard.

Door de voortdurende mechanisatie en specialisatie in de meubelsector ontstonden specifieke toeleveringsbedrijven en bedrijven die meubelmachines fabriceerden. In principe zijn houthandels ook toeleveringsbedrijven voor de meubelnijverheid. Daarvan waren er een aantal in Izegem gevestigd. Houthandel Callens had zich bijvoorbeeld gespecialiseerd in het leveren van hout voor meubelbedrijven en bouwondernemingen. Ze exploiteerde een zagerij die gespecialiseerd was in de import van Congolese houtsoorten.

Het werken met hout en vluchtige stoffen zoals verf en vernis vereiste een specifieke aanpak. Het besef groeide dat in een meubelfabriek snel brand kon uit-

breken. Het verbod om te roken op de bedrijfsvloer werd vlug in de bedrijfsreglementen opgenomen (jaren 1930). Ook oververhitte drijfriemen of een slecht werkende verwarming konden een brand veroorzaken. Pas na de Tweede Wereldoorlog kwamen er strikte maatregelen inzake brandveiligheid. Elke aanvraag voor een onderzoek 'de commodo et incommodo' werd vanaf de jaren 1950 begeleid door een aantal brandvoorschriften. Elk bedrijf was verplicht om luchtkokers en machinale ventilatoren te installeren.

Langzame teloorgang van de Izegemse meubelnijverheid (1975-2012)

Vanaf de jaren 1970 sputterde de economische motor. Als gevolg van de oliecrisis trad een wereldwijde recessie in. De Belgische meubelindustrie werd getroffen tijdens de laatste maanden van 1974. Zowel het aantal bedrijven als de werkgelegenheid nam stelselmatig af. De kleine bedrijven staakten eerst de activiteiten. De faillissementen van een aantal grote meubelbedrijven en de globale inkrimping van het personeel deed de werkgelegenheid drastisch dalen.

Beroepsfederatie Febelhout duidde enkele structurele veranderingen in de sector aan. De inkrimping van de binnenlandse markt werd als de grootste oorzaak beschouwd. De industrialisatie in de omringende landen verzwakte de concurrentiepositie van de Belgische meubelnijverheid. De import van buitenlandse meubelstukken nam toe terwijl de export – waar België zo afhankelijk van was – stagneerde. Daarnaast wees Febelhout op de conjunctuurgevoeligheid van het product. De grote variatie in smaak en aanbod was niet altijd een zegen voor de sector. Het laatste punt dat de beroepsorganisatie benadrukte, klinkt nu nog steeds bekend in de oren. De monetaire orthodoxie, het hoge Belgische loonniveau, een sterk uitgewerkt nationaal sociaal stelsel en de geopolitieke opvatting van de overheid stimuleerde de ontwikke-

Houthandel Verstraete (1973) in de nabijheid van het kanaal Roeselare-Leie
Uit: *Archief en documentatiecentrum Ten Mandere Izegem (ATM), Fotocollectie, Straten, 198/02.*

ling van meubelbedrijven in lageloonlanden ten nadele van de nationale economie.

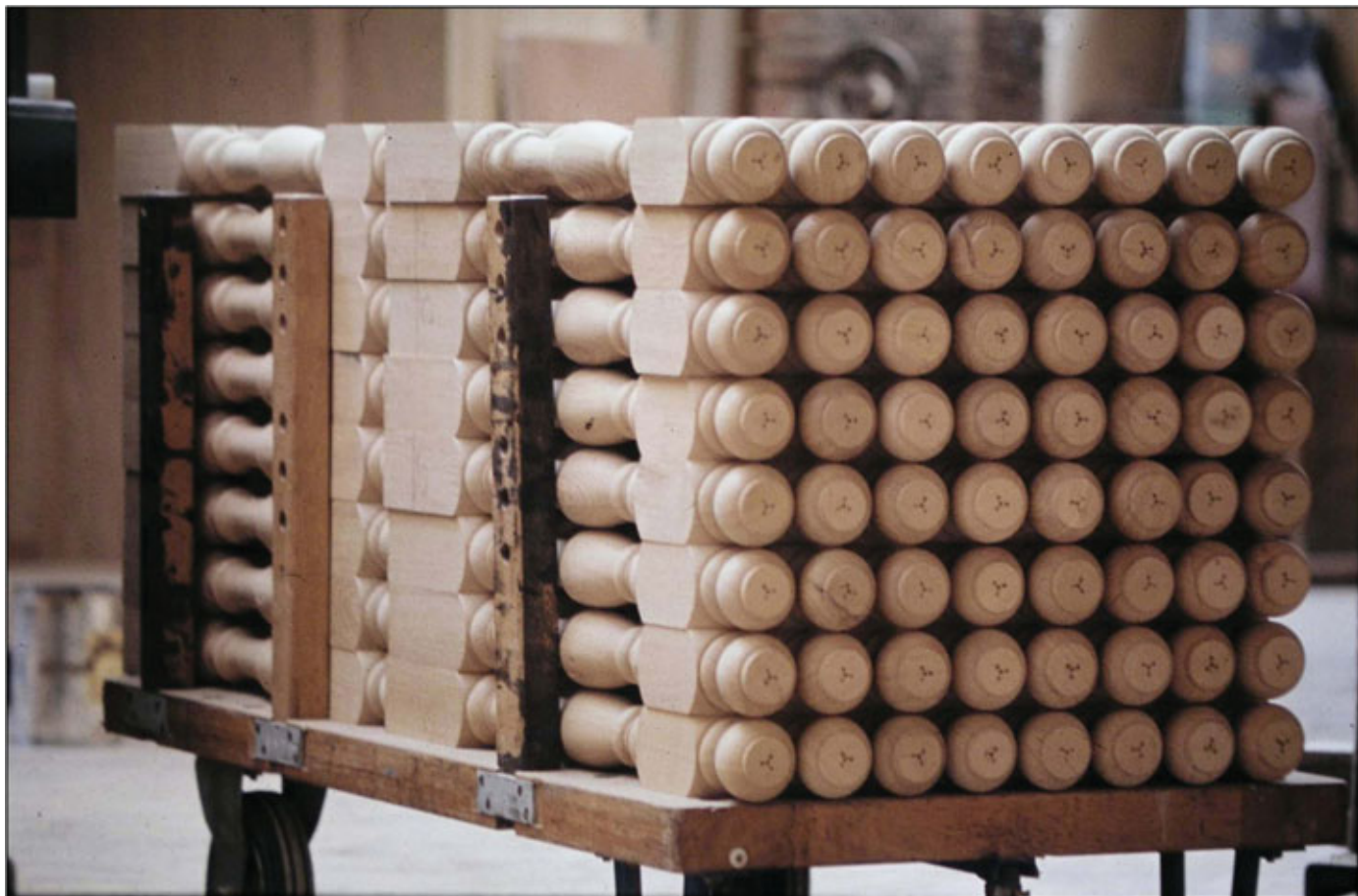
De Izegemse meubelindustrie ontsnapte niet aan de malaise. Vanaf de jaren 1970 was het duidelijk dat een stabilisatie in de sector zich voordeed. De meubelfabrikanten werden geconfronteerd met exportproblemen en stijgende loonkosten. Het faillissement van NV Rousseau in 1972 waardoor meer dan tweehonderd werknemers op straat stonden, veroorzaakte een schok bij de ondernemers. Alle meubelbedrijven waren daarentegen vrij modern uitgerust. Nieuwe investeringen, uitbreiding van het machinepark en een bestendige modernisatie wezen erop dat de sector een hoogconjunctuur had gekend. Het verval van de sector gebeurde daarom niet plotsklaps. De sector daalde langzaam en beleefde nog piekmomenten. In 1980 werkten er in de Izegemse meubelindustrie bijna 1.300 arbeiders en bedienden, verspreid over 28 ondernemingen. De meeste waren KMO's met minder dan twintig werknemers per bedrijf. In 2000 telden de meubelfabrieken 560 werknemers. Eind 2010 waren er nog een handvol bedrijven die samen 194 werknemers telden. Ondertussen staakte meubelbedrijf Omer Lefevre haar activiteiten. Begin 2012 telde Izegem een honderdtal werknemers in de meubelsector, verspreid over enkele bedrijven.

Export was belangrijk voor de Izegemse meubelindustrie. Frankrijk nam ongeveer 60% van de afzetmarkt voor haar rekening. De ruime afzet was te wijten aan de late industrialisatie van de Franse meubelsector. Daarnaast was de opkomende keukenindustrie in Groot-Brittannië sterk geïnteresseerd in de Izegemse meubelonderdelen. Op de Duitse markt vonden de meubelproducenten vanaf de jaren 1980 een grote afzet. De introductie van Amerikaans elzenhout veroorzaakte enkele jaren een grote boom in Duitsland. De verkoop in Duitsland liep soms op tot tweederde van de bedrijfsomzet.

De concurrentie van lageloonlanden bracht de verkoop van goedkope massameubelen een grote klap toe. De bedrijfsleiders beseften dat deze markt geen toekomst meer bood. Op het einde van de jaren 1970 gingen de firma's meer inzetten op kwaliteit via de productie van kunstmeubels. Dure maar duurzame rustieke stijlmeubels in eik, mahonie, kerselaar en beuk werden voor een nichepubliek geproduceerd. De grondstoffen werden onder de vorm van gezaagd hout geïmporteerd. De benodigde houtvezelplaten werden in eigen streek aangekocht. Door de hoge kwaliteit slaagden de Izegemse bedrijven erin om hun producten wereldwijd te verspreiden.

Brand in de failliete meubelfabriek Rousseau (1973)
Uit: *Archief en documentatiecentrum Ten Mandere Izegem (ATM), Fotocollectie, Actualiteiten, AC00118a.*

De val van de Berlijnse muur in 1989 en de opening van de economieën van het voormalige Oostblok wijzigden de concurrentieverhoudingen. De prijzen moesten zakken met 30% om concurrentieel te blijven. Voor veel Izegemse meubelbedrijven was dat een onmogelijke opgave. De Duitse afzetmarkt smolt als sneeuw voor de zon. Een heroriëntering naar de Franse en Engelse markt kon dit verlies niet goedmaken. Het oprichten van filialen in Oost-Europese landen was geen succes. De prijzen van de grondstoffen namen rond 2000 sterk toe, onder meer door stijgende transportkosten. De prijs van eikenhout steeg op enkele jaren tijd met 50%. Daarom werd overgeschakeld naar goedkopere houtsoorten of eikenhout van mindere kwaliteit.

Conjuncturele ontwikkelingen zoals de economische crisis en de toegenomen concurrentie van lageloonlanden waren de voornaamste oorzaken voor het verval van de meubelsector. Specifiek voor Izegem speelden nog enkele factoren een rol. Zo waren in een kleine industriestad als Izegem syndicale acties nooit veraf. Hoge lonen in de meubelnijverheid waren één van de breekpunten van de vakbonden. Door hun harde en onbuigzame houding tijdens onderhandelingen maakten de vakbonden het de ondernemers niet altijd eenvoudig. De vakbonden grepen het faillissement van Rousseau aan om meer inspraak te eisen. In maart 1974 brak er trouwens een staking van ongeveer vier weken uit in de meubelstofferings- en houtbewerkingsbedrijven. Slechts door hogere loon-

voorwaarden toe te staan werd de tewerkstellingscrisis bezworen.

Soms belandde een firma in moeilijke papieren door een gebrek aan management. Veel meubelfabrikanten waren familiale ondernemingen en hadden problemen om die structuur te ontgroeien. Zo werd het faillissement van Vander Haegen in 1989 expliciet toegeschreven aan een gebrek aan investeringen. Het machinepark was verouderd en mankeerde moderne productie- en managementtechnieken.

De rol van de politiek op het lokale niveau was eerder beperkt. Bij het faillissement van Rousseau wees de socialistische krant 'De Vooruit' op de bijzondere inspanningen van het stadsbestuur onder leiding van burgemeester Nyffels (SP). Het stadsbestuur bleek bekommerd om de economische toestand van Izegem wat resulteerde in de oprichting van de Stedelijke Economische Raad. De stad werkte mee aan de organisatie van verschillende nijverheidstentoonstellingen waar diverse meubelbedrijven in participeerden.

Belangrijk bij de neergang van de meubelsector was de moeilijkheid om geschikt personeel te vinden. Hoewel het productieproces volledig geautomatiseerd was, vereiste de meubelafwerking veel vakkennis. De aanwerving van geschoolde meubelmakers was geen evidentie. De richting houtbewerking in het technisch onderwijs bereidde de jongeren onvoldoende voor op het beroepsleven. Zo leerden ze bijvoorbeeld

Voorraad tafelpoten
 Uit: A. Clarysse, *Vier generaties kunstmeubelmakers Clarysse 1860-1998, onuitgegeven presentatie, Izegem, 2011.*

niet werken met computergestuurde machines omdat de school deze niet ter beschikking had. Meubelfabriek Aurora stelde daarom samen met de VDAB en andere meubelbedrijven een studieprogramma op maat voor. Jonge houtbewerkers konden zo multifunctionaliteit en praktische vakkennis verwerven.

Een opleiding in de houtbewerking met optie meubelmakerij sprak jonge mensen in de jaren 1990 echter weinig aan. De jongeren kozen eerder voor richtingen als elektronica en metaalbewerking. Het geringe aantal afgestudeerden stond in schril contrast met de vele potentiële werkgevers in de regio. De meubelfabrikanten ondervonden op dat vlak niet alleen concurrentie van elkaar maar ook van andere bewerkende nijverheden. Deze tegenstelling tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zorgde voor een concurrentiestrijd waarbij de lonen stelselmatig stegen. Door de relatief geringe mobiliteit van arbeiders was rekrutering uit verdergelegen gemeenten geen evidentie. Begin jaren 1990 woonden alle werknemers van Aurora in een straal van vijftien kilometer rond het bedrijf, waarvan 80% in Izegem.

Een veranderende mode droeg tevens bij tot de achteruitgang van de meubelindustrie. De vraag naar kunstmeubels daalde enorm. Het tijdmeubel, het zogenaamde ‘betere meubel’, werd niet door jonge mensen gekocht. Door de gewijzigde tijdsgeest ging de voorkeur uit naar goedkopere serieproducten. Een meubelconcern als IKEA speelde handig op die trend in en verkocht moderne en goedkope meubels en interieurs.

Niet alleen concurrentie of gewijzigde mode speelde een rol in de neergang van de sector. Er was simpelweg veel meer keuze op de markt. De substitutie-vraag was sinds de jaren 1950 stelselmatig gestegen. Vooral metalen meubels geraakten sterk ingeburgerd. Door de toename van overheidsdiensten, financiële instellingen en onderwijs steeg de vraag naar metalen kantoor- en schoolmeubelen exponentieel. In overeenstemming met de regelgeving inzake voedselveiligheid was bovendien enkel nog metalen keukenmeubilair toegelaten. Ook kunststofmeubels vonden hun weg naar de markt.

Diverse bedrijven hielden er tot slot mee op wegens een gebrek aan opvolging. Deze bedrijven gingen niet failliet maar stopten simpelweg hun werkzaamheden. Alleen de bedrijven die een speciaal concept aanboden, bleven bestaan. Zo bleven Durllet en Clement overeind dankzij hun hyperspecialisatie en expertise op het vlak van respectievelijk designmeubels en apotheekmeubilair.

Besluit

De geschiedenis van de Izegemse meubelnijverheid is een opmerkelijk verhaal. Op het einde van de negentiende eeuw waren er in de stad enkele ambachts-

lui aanwezig die produceerden voor de lokale markt. De meubels werden op maat gemaakt voor particulieren. Tijdens het interbellum brak de sector door: meerdere meubelfabrieken werden opgericht. De Izegemse meubelsector ontstond doordat de vraag naar meubels toenam omwille van een betere levensstandaard. De borstelindustrie verkeerde bovendien tijdens de jaren 1930 in een crisis. Veel bekwame vaklui die kennis van hout hadden, konden terecht in de jonge meubelbedrijven.

In Izegem waren er enerzijds bedrijven die kunst- en stijlmeubels produceerden en anderzijds fabrieken die zich richtten naar serieproductie. De meubelindustrie onderging een versnellingsfase na de Tweede Wereldoorlog toen de wederopbouw veel meubels vereiste. De sector kreeg een extra stimulans door de productie van goedkope spaanplaten in de naburige gemeenten. De serieproductie van slaap- en woonkamers nam een hoge vlucht. Ondanks de sterke groei van de meubelsector – Izegem was zelfs even het belangrijkste meubelproductiecentrum van het land – waren er nooit meer dan 25 tot 30 bedrijven actief.

Op het einde van de jaren 1970 was het toppunt van de Izegemse meubelsector voorbij, hoewel sommige bedrijven nog sterke omzetcijfers boekten. De meubelexport – waar Izegem zo afhankelijk van was – geraakte verzadigd. De concurrentie van lageloolanden versmachtte de bedrijven langzaam maar zeker. Na de val van de Berlijnse muur was de concurrentie uit Oost-Europa moordend. Andere factoren voor de neergang van de sector waren een gebrek aan investeringen, de familiale structuur, een gewijzigde mode, personeelsproblemen en stijgende grondstofprijzen. Alleen via hyperspecialisatie bleven een aantal meubelbedrijven bestaan. De werknemers die de meubelsector uitstootte, konden terecht in andere nijverheidssectoren of in de bloeiende handels- en dienstensector.

Brecht Demasure (Roeselare, 1987) studeerde af als Master in de Geschiedenis aan de KU Leuven. Hij werkt als projectcoördinator bij het Centrum Agrarische Geschiedenis (Leuven) waarvoor hij een sociaal-economische streekstudie over Midden- en Zuid-West-Vlaanderen coördineerde. In zijn vrije tijd is hij onder meer actief als stadsgids in Izegem. Zijn onderzoeksinteresses gaan uit naar regionale geschiedenis in West-Vlaanderen en landbouwgeschiedenis, waarover hij al diverse artikels en boeken publiceerde.

Bibliografie

Bronnen

- Provinciaal Archief West-Vlaanderen (PAWVL), Dossiers Gevaarlijke, Hinderlijke en Ongezonde Bedrijven (GHO), A3A5A7 GB/1997/Pb 83n en A3A5A7 GB/2003/Pb 39c: PVBA Coussens-Bouckaert.
- PAWVL, GHO-dossiers, A3A5A7 GB/2003/Pb 33l: Omer Vandewalle.
- PAWVL, GHO-dossiers, A3A5A7 GB/1999/Pb 30a: Valère Rousseau en zoon NV.
- PAWVL, GHO-dossiers, A7 GB/2011/Pb 1b: PVBA Meubelfabriek Aurora.
- [DB], 'Meubelfabrikant Aurora zoekt onderaannemers in Oost-Europa', in: De Financieel Economische Tijd, 14 maart 1996.
- Vander Stricht W., 'Vier generaties kunstmeubelmakers', in: De Weekbode, 19 juni 1998.
- Vens W., 'Waar moeten wij in godsnaam naartoe?', in: De Volksmacht, 11 maart 1972, p. 16.

Literatuur

- L. Aerts, K. Mertens en M. Van Hoof, De Belgische meubelnijverheid: problemen en perspectieven (KUL, Centrum voor economische studiën, 12), Leuven, 1961.
- A. Clarysse, Vier generaties kunstmeubelmakers Clarysse 1860-1998, onuitgegeven presentatie, Izegem, 2011.
- L. Deldycke, Nijverheidsexpo Izegem 8-16 Nov. '80, Izegem, 1980.
- B. Demasure, "Bewerkt hout." De geschiedenis van de meubelnijverheid in Izegem, Eindwerk cursus stadsgids Izegem, Izegem, 2012-2013.
- B. Demasure, Over werk en mensen. Een sociaal-economische streekgeschiedenis van Midden- en Zuid-West-Vlaanderen (Erfgoedgidsen Provincie West-Vlaanderen, 4), Brugge, 2012.
- J. Geldhof, Yseghem. Vlytigh ende boos. Historisch economisch overzicht van de Izegemse nijverheden, [Izegem, 1956].
- J. Huygens, De historische evolutie van de Belgische meubelnijverheid, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, KU Leuven, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, 1980.
- J.-M. Lermyte e.a. red., Geschiedenis van Izegem, Izegem, 1985.

- N. Snauwaert, Localisatie van de meubelindustrie en -distributie, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, KU Leuven, Faculteit Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen, 1992.
- T. Termote, 'Sector in de kijker: de West-Vlaamse meubelsector', in: West-Vlaanderen Werkt, 2002, nr. 4, pp. 152-159.